

Stavebnictví - prevencí proti úrazům: recenze knihy

 29.07.2011

Construction - prevention against accidents: book review

Jakub Marek¹

¹Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i., marek@vubp-praha.cz

bezpečnost a ochrana zdraví při práci

koordinátor BOZP

pracovní úrazy

prevence rizik

rizikové faktory

stavebnictví

Abstrakt

Začátkem roku 2011 vydal Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i. publikaci *Stavebnictví: Prevencí proti úrazům*. Publikace se zaměřuje na ekonomické odvětví stavebnictví, v němž každoročně vzniká mnoho pracovních úrazů včetně smrtelných. V úvodních kapitolách autoři komplexně popisují průběh úrazového děje, tj. od podrobné analýzy pracovní úrazovosti, přes příčiny a okolnosti vedoucí ke vzniku úrazů až k návrhům, vedoucích ke zvýšení úrovně BOZP. Publikace je dále doplněna o kapitoly zaměřené na osobní ochranné pracovní prostředky, dočasné stavební konstrukce a součástí příloh jsou především prakticky zaměřené statě, týkající se opatření k nebezpečím vyskytujících se na staveništi či cizojazyčných listů určených ke školení z BOZP ve stavebnictví. Autoři si kladli za cíl, aby kniha zaujala nejen svým odborným obsahem, ale i vizuální formou, a proto je její obsah doplněn o řadu grafů, tabulek, obrázků nebo schémat.

Klíčová slova: stavebnictví, pracovní úrazy, rizikové faktory, bezpečnost a ochrana zdraví při práci, prevence rizik, koordinátor BOZP

Abstract

In 2011 Occupational Safety Research Institute published new publication *Construction: Prevention against accidents*. The book focuses on construction sector, where every year a lot of occupational accidents happen, including fatalities. In the introductory chapters, the authors comprehensively describe the progression of occupational accident happening, from a detailed analysis of occupational accidents, over the causes and circumstances leading to the formation of injuries to the proposals, which should lead to increasing levels of OSH. The publication is also supplemented by chapters focusing on personal protective equipment, temporary structures and the appendixes are mainly practically oriented chapters related to measures of risk occurring at the site and foreign language certificates for the training of occupational health and safety in construction. The content is also supplemented by graphs, tables,

pictures or diagrams.

Keywords: construction, occupational accidents, risk factors, occupational safety and health, risk prevention, OSH coordinator

Stavebnictví je ekonomickým odvětvím, ve kterém dlouhodobě existuje nejvíce pracovních úrazů (dále jen PÚ) a s touto skutečností jsou velmi úzce spjaty i narůstající finanční ztráty, které podnikům vznikají v souvislosti s jejich odškodňováním. Práce na staveništi je spojena s řadou činností, jejichž výkonem jsou zaměstnanci vystavováni zvýšenému riziku vzniku PÚ. Pomineme-li práce, u kterých je riziko vzniku PÚ vyšší, jako je například práce ve výškách, ve výkopech, s pracovními nástroji a stroji, tak k úrazu může dojít již při pouhé chůzi po staveništi (šlápnutí na ostré předměty, uklouznutí, špatné došlápnutí, sražení či přejetí strojem apod.). Je potřeba si uvědomit, že každá vznikající stavba je jedinečná (díky odlišným pracovním/technologickým postupům, klimatickým podmínkám, velikosti stavby, použitým pracovním strojům, nářadím apod.). Tento fakt se musí vzít v úvahu především při vyhodnocování rizik, neboť jakékoliv zanedbání nebo podcenění různých skutečností, faktorů, či jevů souvisejících s bezpečností, může mít fatální následky v jakékoliv fázi budování stavby a případně i jejího pozdějšího užívání.

Z hlediska prevence pracovních úrazů a jiných provozních nehod přímo na pracovišti je také potřeba mít na paměti skutečnost, že lidský činitel je neoddelitelnou součástí pracovního systému – jeho nejslabším článkem. Z analýz objasňujících vznik pracovních úrazů vyplývá, že hlavní příčinou jejich vzniku je v převážné většině člověk sám, respektive jeho chování či jednání. Mezi nejčastějšími kořenovými příčinami lze pak při detailním pohledu shledat nedostatečnou kvalifikaci, nedbalost, podcenění rizika, nesprávné pracovní postupy a nedostatečné proškolení či jeho nízkou úroveň.

Pracovní úrazovost v ČR se v roce 2008 vyznačovala rozdílným vývojem celkové pracovní úrazovosti a smrtelné pracovní úrazovosti. Zatímco počet PÚ klesl, počet smrtelných PÚ se oproti minulým letům zvýšil.

V roce 2008 došlo k nejvíce smrtelným PÚ ve stavebnictví. Protože je zde zaměstnáno přibližně 7 % zaměstnanců z celkového počtu zaměstnaných osob ČR, vykazuje stavebnictví přibližně 3krát vyšší četnost SPÚ než je průměrná četnost v ČR. K více než polovině SPÚ (51,8 %) došlo ve stavebnictví a zpracovatelském průmyslu (obdobně jako v posledních letech).

V roce 2008 bylo ve stavebnictví evidováno 57 smrtelných pracovních úrazů, což je o 4 případy více než ve statisticky nejhorším roce 2007 (53 SPÚ). Ve zpracovatelském průmyslu bylo v roce 2008 evidováno 33 SPÚ, a tak stavebnictví v tomto ohledu vykazuje opět nejhorší statistiky. Při bližším pohledu na události, jež vedly ke vzniku SPÚ ve stavebnictví zjistíme, že značnou měrou k této neblahé statistice přispívají po pádech dopravní nehody, které si v tomto roce vyžádaly 16 obětí. Nejvíce SPÚ vzniklo opět následkem pádu (24 případů)

Kniha si klade za cíl posloužit především vedoucím pracovníkům na staveništi, tj. stavbyvedoucím a osobám odborně způsobilým v prevenci rizik, coby praktická příručka, neboť obsahuje také nástroje pro identifikaci nebezpečí, provádění analýz rizik a v návaznosti na to také předkládá konkrétní návrhy preventivních opatření pro zvýšení úrovně BOZP na stavbách.

Tato publikace shrnuje poznatky získané při řešení projektu „Pracovní pohoda a spolehlivost člověka v pracovním systému“ řešeného v rámci výzkumného záměru VÚBP, v.v.i. č. MPS0002595001: „BOZP – zdroj zvyšování kvality života, práce a podnikatelské kultury“.

První vydání knihy v nákladu 400 ks bylo cíleně distribuováno spoluřešitelům projektu a našim partnerům, členům

Rady vlády pro BOZP a vybraným složkám státní správy a samosprávy. Výtisky je možné zakoupit ve VÚBP, v.v.i.

Přílohy

[Obsah knihy](#)

[Část kapitoly 4. - OKOLNOSTI VEDOUcí KE VZNIKU PRACOVNíCH úRAZŮ](#)

Vzorová citace

MAREK, Jakub. Stavebnictví – prevencí proti úrazům : recenze knihy. *Časopis výzkumu a aplikací v profesionální bezpečnosti* [online]. 2011, roč. 4, č. 2. Dostupný z WWW: <<http://www.bozpinfo.cz/josra/josra-02-2011/stavebnictvi-prevence.html>>. ISSN 1803-3687.

Autor článku:
[Ing. Jakub Marek](#)